

A GDPR és a Moodle

Vágvölgyi Csaba

vagvolgyi.csaba@metk.unideb.hu

Multimédia és E-learning
Technikai Központ

DEBRECENI
EGYETEM

Mit jelent az adatvédelem és az adatbiztonság?

- Az **adatvédelem** a magánszféra-védelem egyik eszköze, minden esetben a személy magánszférájának jogi védelmét jelenti.
- **A személyes adatok védelméhez való jog** biztosítja azt, hogy az egyén maga rendelkezzen a személyével kapcsolatba hozható adatok nyilvántartásáról, felhasználásáról. A rendelkezési jog azt jelenti, hogy a személy azonosítására alkalmas adatokat - **az úgynevezett személyes adatokat - csak az érintett beleegyezésével lehet rögzíteni, illetve továbbítani.**
- Az **adatbiztonság** tárgya maga az adat, amely az adat bizalmasságának a védelmét jelenti, megteremtését technikai, szervezési intézkedések szolgálják.

GDPR

- **2018. május 25-től a magánszemélyek adatainak védelmét Magyarországon is új európai uniós adatvédelmi rendelet szabályozza, a General Data Protection Regulation (GDPR).**
- Erős adatvédelmet biztosít azzal, hogy jobban alkalmazkodik a mai információs technológiákhoz, kezeli a határokon átnyúló adatkezelést, az EU-n kívüli adattovábbítást.
- https://ec.europa.eu/commission/priorities/justice-and-fundamental-rights/data-protection/2018-reform-eu-data-protection-rules_en
- https://ec.europa.eu/commission/priorities/justice-and-fundamental-rights/data-protection/2018-reform-eu-data-protection-rules_hu
- <https://www.eugdpr.org>

Kire vonatkozik a GDPR?

A GDPR kötelezően alkalmazni kell minden olyan jogalanyra, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt határozza meg.

Akár kis-, közepes és nagyvállalat, közigazgatási szervezet, az unión belül adatokat kezelő vagy feldolgozó európai szervezet és vállalat, ha uniós állampolgárok adatait kezeli vagy dolgozza fel, akkor a GDPR kiterjed rá.

Az érintettek körébe természetesen az egyetemek és más oktatással foglalkozó intézmények is beletartoznak.

A GDPR szabályai nem vonatkoznak:

- Az uniós jog hatályán kívül eső területekre: nemzetbiztonság, külügy
- Egyházak adatkezelése
- Igazságszolgáltatás
- Természetes személyek által kizárólag személyes vagy otthoni tevékenység keretében végzett adatkezelés
- Elhunyt személyek adatai
- **Anonimizált adatok** (statisztikai, kutatási célú)

Alapvető fogalmak

- **Érintett:** a GDPR alkalmazásában mind a közvetlenül, mind a közvetetten azonosítható személy.
- **Személyes adat:** azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintettre”) vonatkozó bármely információ;
Olyan információ, amely közvetlenül vagy közvetve azonosítja az egyént. Ez lehet egy **név**, egy **fotó**, egy **e-mail cím**, **banki adat**, **bejegyzés a közösségi hálózatokon**, **IP-cím**, **orvosi információ**, ...

Mit jelent az adatkezelés, ki az adatkezelő?

- **Adatkezelés:** a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a **gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés, továbbítás, terjesztés, összekapcsolás, korlátozás, törlés.**
- **Adatkezelő (Data Controller):** az a természetes vagy jogi személy, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza;
- Az **adatkezelő** az adatvédelmi normák elsődleges címzettje, az az alany, aki az **adatkezelésért** (azzal okozott károkért) **felel**. Az adatkezelés folyamata az **ő ellenőrzése alatt zajlik**, döntési jogosítványa van.
Meghatározza az adatkezelés célját, jogalapját, szükségességét, mértékét, meghozza, illetve végrehajtja vagy végrehajtatja az adatkezelésre vonatkozó döntéseket.
Feladata az **adatbiztonsági intézkedések megtétele, rendszeres tesztelése, az adatbiztonsági intézkedések nyilvántartása, a megfelelő adatbiztonság igazolása.**

Ki az adatfeldolgozó?

- **Adatfeldolgozó (Data Processor):** az a természetes vagy jogi személy, amely **az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel** (pl. elektronikus beléptető rendszert működtető cég)
- Ugyanazon kötelezettségek vonatkoznak rá, mint az adatkezelőre
- Az adatkezelő írásbeli utasítása alapján dolgozik
- Titoktartási kötelezettség terheli
- Nyilvántartást vezet az adatkezelő nevében végzett tevékenységről
- Adatfeldolgozási cél megszűnését követően minden személyes adatot töröl

Az adatkezelés alapelvei 1.

- **Jogszerű:** Jogszerű az adatkezelés, amennyiben **megfelelő jogalapja van.**
- **Tisztességes:** az adatkezelés során tekintettel kell lennünk az emberi méltóság védelmére
- **Átlátható:** Az érintettek számára átláthatónak kell lennie, hogy a rájuk vonatkozó személyes adataikat **hogyan gyűjtik, hogyan használják fel, azokba hogy tekinthetnek bele.**

Az adatkezelés alapelvei 2.

- **Célhoz kötöttség:** az adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történjen, és azokat ne kezeljék ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon
- **Adattakarékosság:** az adatok megfelelőek és relevánsak kell, hogy legyenek, és a szükségesre kell korlátozódniuk. Cél, hogy a minimálisan szükséges mértékben kerüljön sor az adatok kezelésére.
- **Pontosság:** az adatoknak pontosnak - és szükség esetén naprakésznek - kell lenniük.

Az adatkezelés alapelvei 3.

- **Korlátozott tárolhatóság:** tárolásának olyan formában kell történnie, amely az érintettek azonosítását csak a személyes adatok kezelése céljainak eléréséhez szükséges ideig teszi lehetővé. Ahogy a cél megszűnt, törölni kell az adatokat, kivéve ha az adattárolást más jogszabály előírja (pl. TB, számvitel stb.)
- **Integritás és bizalmas jelleg:** az adatok kezelését oly módon kell végezni, hogy megfelelő technikai vagy szervezési intézkedések alkalmazásával biztosítva legyen a személyes adatok megfelelő biztonsága
- **Elszámoltathatóság:** az adatkezelő felelős az elveknek való megfelelésért, továbbá képesnek kell lennie e megfelelés igazolására.

Az érintettek jogai 1.

- **Tájékoztatás és a személyes adatokhoz való hozzáférés:** előzetes tájékoztatás az adatkezelés megkezdésekor, valamint később kérelemre is
- **Helyesbítéshez való jog:** az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül helyesbítse a rá vonatkozó pontatlan személyes adatokat
- **Törléshez való jog („az elfeledtetéshez való jog”):** az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül törölje a rá vonatkozó személyes adatokat pl. nincs meg a jogalap, visszavonja a bejegyzését stb.
- **Az adatkezelés korlátozásához való jog:**
 - ha az érintett vitatja a személyes adatok
 - ha az adatkezelés jogellenes,
 - az érintett tiltakozik az adatkezelés ellen

Az érintettek jogai 2.

- **Értesítés helyesbítésről, törlésről, korlátozásról**
- **Adathordozhatósághoz való jog:** az érintett jogosult arra, hogy a rá vonatkozó, általa egy adatkezelő rendelkezésére bocsátott személyes adatokat megkapja, továbbá jogosult arra, hogy ezeket az adatokat egy másik adatkezelőnek továbbítsa
- **Tiltakozáshoz való jog:** ha a személyes adatok kezelése közvetlen üzletszerzés érdekében történik, az érintett jogosult arra, hogy bármikor tiltakozzon a rá vonatkozó személyes adatok e célból történő kezelése ellen, ideértve a profilalkotást is, amennyiben az a közvetlen üzletszerzéshez kapcsolódik.

Mi a GDPR elvárása a szervezetektől?

Követelményeket fogalmaz meg a személyes adatok kezelésével kapcsolatban:

- Mikor kezelhető személyes adat? (jogalap)
- Milyen jogai vannak az érintetteknek az adattal kapcsolatban?
- Rendelkezzen kellő adatbiztonsággal.
- Minden szervezetnek saját magának kell átlátható formában vezetnie, és szükség esetén a hatóság rendelkezésére bocsátania a személyes adatkezelési tevékenységeinek nyilvántartását.
- A szervezetek megfelelő biztonsági intézkedéseket hajtsanak végre a személyes adatok védelmére.
- Adatvédelmi tisztviselő kijelölését.

Adatvédelmi tisztviselő (Data Protection Officer)

- az összes adatkezeléssel kapcsolatos ügybe bekapcsolódhat
- feladatai ellátásával kapcsolatban közvetlenül csak a legfelső vezetésnek tartozik felelősséggel, senki nem utasíthatja, titoktartási kötelezettség terheli, tájékoztat és szakmai tanácsot ad az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó, továbbá az adatkezelést végző alkalmazottak részére.
- ellenőrzi az adatvédelmi rendeleteknek, továbbá a személyes adatok védelmével kapcsolatos belső szabályoknak való megfelelést, ideértve a feladatkörök kijelölését, az adatkezelési műveletekben vevő személyzet tudatosság-növelését és képzését, valamint a kapcsolódó auditokat is
- kérésre szakmai tanácsot ad az adatvédelmi hatásvizsgálatra vonatkozóan, valamint nyomon követi a hatásvizsgálat szerinti elvégzését
- együttműködik a felügyeleti hatósággal
- az adatkezeléssel összefüggő ügyekben kapcsolattartó pontként szolgál a felügyeleti hatóság felé, valamint adott esetben bármely egyéb kérdésben konzultációt folytat vele

Személyes adatok az e-learning rendszerben

- Profil adatok
A regisztráció, illetve a belépések során leszinkronizálódó (pl.: LDAP) személyes adatok és beállítások
- Naplók és látogatottsági adatok (idő és helyadatok, IP címek, ...)
Külső látogatottság elemző alkalmazások (pl.: Google Analytics)
- Eredmények, pontok, értékelések, teljesítések
- Kommunikációs adatok
- A kiegészítő segédprogramok (plugins) által használt (és esetlegesen harmadik félnek továbbított) adatok
- Külső integrációs megoldásokat tartalmazó SCORM csomagok
- További külső integrációt segítő megoldások (LTI and MNET) által kezelt adatok

GDPR támogatás a Moodle rendszerben

- Bár a Moodle-t elősorban Ausztráliában fejlesztik, de a nagyon széleskörű az európai felhasználói réteg.
- A Moodle fejlesztői hónapok óta dolgoznak azon, hogy felkészítsék az LMS rendszert a GDPR kihívásaira.
- Hasznos források:

https://docs.moodle.org/35/en/GDPR_FAQ

https://docs.moodle.org/35/en/GDPR_for_administrators

https://docs.moodle.org/dev/Privacy_API

GDPR Moodle modulok

Támogatott Moodle 3.3.6+ és 3.4.3+

<https://moodle.org/plugins/browse.php?list=set&id=90>

Policies plugin:

- Az új felhasználók esetén a regisztrációs folyamat részeként, a meglévő felhasználóknál utólagosan hívja fel a figyelmet az adatvédelemmel kapcsolatos szabályozásokra.

Data Privacy plugin:

- Az „érintettek jogainak” gyakorlati megvalósítását támogatja.

A Moodle 3.5 verziótól kezdve core modulok

Kiegészítő plugin-ok érintettsége

Annak ellenére, hogy egy plugin nem használ vagy tárol személyes felhasználói adatokat, továbbra is meg kell felelnie a GDPR szabályozásnak, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy információkat kérjenek plugin fejlesztőjétől (és arra kényszerítik a szoftverfejlesztőket, hogy válaszoljanak a alábbi kérdésekre):

- Melyek a plugin által tárolt személyes adatok (az összes lehetséges felhasználási mód esetén)?
- Garantálható-e a felhasználói adatok letölthetősége és szükség esetén azok törlése?
- Biztosított-e az a lehetőség, hogy a felhasználó hozzájáruljon a személyes adatok felhasználásához, de bármikor vissza is vonhatja a beleegyezést?

Adatkezeléssel kapcsolatos beállítások

Adatvédelem és
házirendek

Adatvédelmi beállítások

Házirend beállításai

Adatkérések

Adatregiszter

Adattörlés

A segédprogram adatvédelmi regisztere

Szabályzatok kezelése

Felhasználói hozzájárulások

Többnyelvű oldalak

- Amennyiben az LMS rendszerünket több nyelven működtetjük, akkor az összes adatvédelemhez kapcsolódó dokumentumot szintét el kell készítenünk a használt nyelveken is.

Lássuk a gyakorlatban!

Köszönöm a figyelmet!

Vágvölgyi Csaba

vagvolgyi.csaba@metk.unideb.hu

Multimédia és E-learning
Technikai Központ

DEBRECENI
EGYETEM